

49ème Colloque International de l'AFEAF

*Les économies alimentaires a l'Europa del Ferro:
Producció i consum des de la muntanya fins a la costa*

Lleida (15-17 maig 2025)

La consolidació d'una economia agrícola, basada en el conreu extensiu de cereals, és essencial per comprendre el desenvolupament de les comunitats de l'Edat del Ferro. La fi de l'Edat del Bronze marca l'inici d'un període caracteritzat per canvis significatius en els models d'ocupació i explotació del territori, així com en les tipologies dels assentaments, amb l'aparició de poblats fortificats. Aquests canvis s'han observat a escala europea, però s'han produït a ritmes i intensitats diferents, constituint un fenomen complex que mereix ser explorat i comparat des del punt de vista socioeconòmic i polític.

Diversos estudis han relacionat els canvis observats en els models d'ocupació del territori i la tipologia dels jaciments, amb canvis polítics i tecnològics que han tingut un impacte decisiu en els sistemes de producció agrícola i ramadera de la fi de l'Edat del Bronze. Aquestes transformacions, particularment intenses a partir de l'edat del Ferro, han comportat modificacions profundes en les societats i les economies locals, modificant per sempre la percepció i la gestió del territori.

Universitat
de Lleida

El tema del **49è col·loqui de l'AFEAF** que tindrà lloc a Lleida està motivat pel fet que el 2023 va marcar el 25è aniversari del congrés sobre "Els productes alimentaris d'origen vegetal a l'edat del Ferro a Europa occidental: de la producció al consum", que es va celebrar a Catalunya (Girona, 1998). Això ofereix una excel·lent oportunitat per organitzar una edició que exposi els darrers avenços científics relacionats amb la recerca sobre l'economia alimentària de l'Edat del Ferro a Europa (des d'una perspectiva més ampla que la producció agrícola). En aquest context, volem promoure una revisió de les noves dades i tècniques bioarqueològiques aplicades durant les dues últimes dècades a l'estudi de l'evolució dels sistemes de producció i consum en les societats de l'Edat del Ferro a Europa. A més, la trobada permetrà fer un repàs de les darreres investigacions en curs en tots els àmbits de l'arqueologia de la producció alimentària i la innovació tecnològica, tant en els establiments rurals de les valls interiors, de la muntanya o de la costa, com en les primeres aglomeracions urbanes.

Dates i lloc: El congrés tindrà lloc del 15 al 17 de maig de 2025 a Lleida, a l'[antic edifici del Rectorat](#) de la Universitat de Lleida, al centre de la ciutat.

Entitats i institucions col·laboradores

Temes de les sessions

- **Sessió 1 - Produir, emmagatzemar i consumir: avenços metodològics interdisciplinaris per a la caracterització i l'estudi de les economies alimentàries (25 anys després de la reunió de l'AFEAF a Girona el 1998).** Aquesta sessió té un enfocament metodològic que vol centrar-se en les últimes aplicacions de metodologies aplicades a l'arqueologia (anàlisis bioquímiques i paleogenòmiques, modelització i anàlisis espacials, arqueologia experimental, etnoarqueologia, etc.) que seran presentades sobre el tema proposat.

Universitat
de Lleida

-
- **Sessió 2 - De la muntanya a la costa: adaptació, canvi i interaccions de les produccions i pràctiques alimentàries.** La segona sessió se centra principalment en els treballs relatius a la caracterització dels canvis (i/o de la continuïtat) en la producció i el consum d'aliments en els diferents ecosistemes. L'objectiu és avaluar millor la naturalesa d'aquests canvis, el seu ritme dins dels territoris i la intensitat dels intercanvis/circulació dels productes alimentaris entre les zones de muntanya, les zones de plana interior i les zones costaneres.
 - **Sessió 3 - L'edat del Ferro a Europa: innovacions i difusió de les tecnologies de producció agrícola.** Aquesta tercera sessió se centra en les innovacions tecnològiques aplicades a la producció agrícola i ramadera, així com en el seu impacte i difusió dins de les economies locals, en l'organització social de la producció, tant a les zones de muntanya com a les zones litorals o de l'interior connectades.

Els temes de les tres sessions ens permetran explorar com les economies de l'edat del Ferro s'han adaptat i integrat en els mercats mediterranis. Com observar els inicis de la implementació d'aquestes economies interconnectades a través d'indicadors arqueològics?

Per a les sessions 2 i 3, es prioritzarà especialment un enfocament diacrònic a diverses escales per abordar els següents temes:

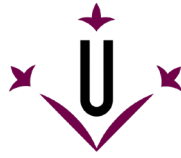
- Incorporació de les innovacions tecnològiques en la producció agrícola.
- Gestió de noves àrees de cultiu i emergència de produccions especialitzades.
- Evolucions de les capacitats d'emmagatzematge i de l'acumulació d'excedents.
- Canvis en la mobilitat de les persones, dels animals i dels bens entre els territoris.
- Integració dels animals en el treball en l'agricultura i el transport.
- Contribucions interdisciplinàries que integren dades arqueològiques, bioarqueològiques, etnogràfiques i bioquímiques.

Format de les contribucions

Les propostes podran tenir tres formats diferents:

1. **Comunicacions orals**
2. **Pòsters**
3. **Mini-pòsters**

El format mini-pòster proposat té com a objectiu posar de manifest els vestigis bioarqueològics. L'objectiu és fer visibles aquests vestigis, sovint considerats poc "espectaculars" i, per tant, habitualment exclosos dels museus i exposicions (llavors, trossos de fusta, pol·len, fitòlits, fragments d'os, fragments de ceràmica amb residus orgànics, objectes experimentals, objectes etnoarqueològics, etc.). Volem reivindicar el seu potencial científic i discursiu, destacant tota

Universitat
de Lleida

la informació que es pot obtenir amb el seu estudi. L'originalitat serà el primer criteri de selecció. El format de presentació d'aquest mini-pòster ha de contenir 1000 caràcters (més o menys 150 paraules) i 1 o 2 imatges. Es proporcionarà un document preformatat que ocuparà una sola pàgina de les actes. Aquest format permetrà constituir un nou corpus de materials que no poden ser objecte d'un pòster clàssic, però que són notables i mereixen ser presentats i valorats. Adoptarà una presentació més visual, semblant a una exposició fotogràfica, prioritzant imatges d'alta resolució que mostren el material o l'objecte presentat.

Les propostes de comunicació, de pòster o de mini-pòster hauran de ser enviades a la secretaria del congrés abans del 15 de setembre de 2024, amb les dades de l'autor/els autors, el títol i un resum de 2500 a 3000 caràcters (amb espais) per a les comunicacions orals, de 1500 caràcters per als pòsters i de 1000 caràcters per als mini-pòsters.

Secretariat del congrés

Caldrà enviar les vostres propostes a través del següent formulari en línia (un per contribució):

- [Formulari EN](#)
- [Formulari FR](#)

Per als que presenteu propostes de pòsters i mini-posters, **és proporcionaran les plantilles i les normes de disseny**. Podreu enviar-los en el format indicat exclusivament a aquesta adreça: afeaf.lleida2025@gmail.com

Publicació de les actes del congrés

La publicació dels actes està programada per a maig de 2027 a la Col·lecció AFEAF. El termini per a l'enviament dels manuscrits és el 15 d'octubre de 2025, i és obligatori complir amb aquest termini.

Excursió

Enguany, de manera excepcional, l'organització de les jornades s'ha modificat per motius pràctics: la jornada se celebrarà els dos primers dies, dijous 15 i divendres 16 de maig, i l'excursió el dissabte 17 de maig, la qual permetrà als visitants descobrir tres grans jaciments de la comarca.

1. **Fortalesa d'Els Vilars** (Arbeca, les Garrigues): 800-300 aC
2. Dinar al celler i degustació de vi procedent de la bodega Vinya Els Vilars (Arbeca)

Universitat
de Lleida

-
3. **Necròpolis tumular d'Almenara** (Urgell): 900-600 aC
 4. **Ciutat ibèrica del Molí d'Espígol** (Tornabous, Urgell): 800-50 aC

Sopar de Gala

El sopar de gala tindrà lloc al restaurant [La Llotja](#), situat a la ciutat de Lleida.

Comitè organitzador

Philippe Barral (Président de l'AFEAF), **Valérie Taillandier** (Secrètaire de l'AFEAF), **Philippe Gruat** (Trésorier de l'AFEAF), **Natàlia Alonso** (Universitat de Lleida), **Ariadna Nieto-Espinet** (Universitat de Lleida), **Georgina Prats** (Universitat de Lleida), **Alba Castellano** (Universitat de Lleida), **Armelle Gardeisen** (CNRS, ASM-UMR5140, Montpellier), **Núria Rovira** (Université Paul Valéry, ASM-UMR5140, Montpellier), **Miguel Tarongi** (ISEM-CNRS, UMR 5554, Montpellier).

Comité Científic

Philippe Barral (Président de l'AFEAF), **Valérie Taillandier** (Secrètaire de l'AFEAF), **Philippe Gruat** (Trésorier de l'AFEAF), **Natàlia Alonso** (Universitat de Lleida), **Ariadna Nieto-Espinet** (Universitat de Lleida), **Georgina Prats** (Universitat de Lleida), **Alba Castellano** (Universitat de Lleida), **Armelle Gardeisen** (CNRS, ASM-UMR5140, Montpellier), **Núria Rovira** (Université Paul Valéry, ASM-UMR5140, Montpellier), **Miguel Tarongi** (ISEM-CNRS, UMR 5554, Montpellier), **Veronica Cicolani** (AOrOc, UMR8546 CNRS-PSL), **Ferran Antolín** (Deutsches Archäologisches Institut, Berlin), **Laurent Bouby** (CNRS, ISEM-UMR5554, Montpellier), **Allowen Evin** (CNRS, ISEM-UMR5554, Montpellier), **Silvia Valenzuela Lamas** (IMF-CSIC, Barcelone), **Meriel McClatchie** (University College of Dublin), **Amy Bogaard** (University of Oxford), **Ermengol Gassiot** (Universitat Autònoma de Barcelona), **Marie-Pierre Horard-Herbin** (Université de Tours), **Angela Trentacoste** (British School, Rome), **David Asensio** (Universitat de Barcelona), **Alexandre Beylier** (Sète agglomération Méditerranée), **Lidia Colominas** (ICAC, Tarragone), **Eric Gailledrat** (CNRS, ASM-UMR5140, Montpellier), **Dominique Garcia** (INRAP), **Josep Mª Palet** (ICAC, Tarragone), **Guillem Pérez Jordà** (Universitat de València), **Carme Rovira** (Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelone), **Véronique Zech** (MNHN, Paris), **Jaime Vives-Ferrandiz** (Museu de Prehistòria de València), **Luc Jaccottey** (Inrap - UMR 6249, Besançon), **Sammy Ben Makhad** (UMR7209 AASPE, UMR6566 CReAAH).

Per a les preactes: a la fitxa d'inscripció, els i les congressistes tindran l'opció de rebre les preactes en format digital (PDF).